

A tér legjobb kihasználása: köztes természetes rendszerek kialakítása és kezelése

Forrás: Jo Smith and Sally Westaway

Csapatmunka! Virághagymák ültetése új agroerdészeti rendszerben. Tolhurst Organics, Egyesült Királyság.

Miért létesítsük?

A fák ültetése szántóföldi területre azt jelenti, hogy a földterület egy része kikerül az éves hasznosításból. A rendszertől függően ez a vetett területnek akár 20%-a is lehet. Előfordulhat, hogy a fák az ültetés után még évekig nem hoznak bevételt. Ez az időszak kb. öt évtől (gyümölcsfák és rövid vágásfordulójú ültetvények esetén) akár évtizedekig is terjedhet (bútorfa). Számos agroerdészeti rendszerben a fák közötti és alatti terület figyelmen kívül hagyott és alulhasznált, kezeletlen tér, ami gyomosodást okozhat. Az egyik lehetőség az, hogy különböző növényeket telepítenek a fasorokba, hogy jövedelmet biztosítsanak a fák telepítését követő években, vagy hosszabb távon, ha árnyéktűrő fajokat használnak. Ennek további előnye, hogy az általános termelékenység növelése mellett diverzifikálja a rendszerből származó piacképes termékek skáláját. A komplexitás növekedése azonban kihívásokat jelenthet, ezért a

következő szempontokat szükséges figyelembe venni:

Van-e piac az új terményhez?

Ideális esetben az új termény kiegészíti azt, amit már előállít (pl. egy új gyümölcs- vagy zöldségsor egy kertészeti vállalkozásban), de új piacot kell találnia, vagy érdeklődést kell generálnia az új terménynek a meglévő piacon belül. A termelés mértékétől függően nehéz lehet megfelelni a piacra kerülés minimális mennyiségének, így kreativitásra lehet szükség (pl. közvetlen értékesítés, vagy hozzáadott érték).

Csapatmunka! Virághagymák ültetése új agroerdészeti rendszerben. Tolhurst Organics, Egyesült Királyság.

Lásson reálisan a szükséges extra forrásokkal kapcsolatban

Meg kell fontolni a kezdeti telepítés költségeit, valamint az új növények ültetéséhez szükséges extra munkaidényt. Előretételezve, milyen extra infrastruktúra szükséges az új terményhez? Például új tárolóhely vagy feldolgozó berendezés. Mi a folyamatos művelés és betakarítás munkaerőigénye? Ideális esetben választhat az év csendes időszakaiban betakarítható és kezelhető növényeket.

Tavaszi hagymák vágott virág csokrokhoz. Köztes természetesen rendszer Nottinghamshire-ben (Egyesült Királyság).

Van elég hely a fák alatt az új növények fejlődéséhez?

Néhány fás rendszerben, mint például a rövid vágásfordulójú ültetvényben vagy a nagy sűrűségű gyümölcsösökben a napfény, a víz és a tápanyagok eléréséért folyó versengés túl erős lehet ahhoz, hogy megmaradjanak a köztes növények. Ne feledje, hogy ahogy a fák nőnek, megváltozik a mikroklíma, az árnyék és az alsó szintek kompetíciója növekszik. Ez azt jelentheti, hogy a köztes kultúrákat idővel cserélni kell.

Rebarbara mint köztes növény. Tolhurst Organics, Egyesült Királyság.

Mely köztes növények megfelelőek a rendszer számára?

A fák alatt létrehozható új növények közé tartoznak a gyógynövények, a hagymás virágok vagy a vágott virágok, az évelő gyümölcsök és a zöldségek, mint például az articsóka, rebarbara, a gombák, vagy a bogyós bokrok. A különböző növénykultúrákon belül egyes fajok és fajták jobban megfelelnek a fás rendszereknek (különösen az árnyékolás tűrésének), és először érdemes kipróbálni különböző fajtákat vagy fajokat kis mennyiségben, hogy azonosítsa azokat, amelyek a leginkább alkalmasak, mielőtt emeli a mennyiséget.

Hol találhat további információkat?

Martin Crawford, az Egyesült Királyságban működő [Agroforestry Research Trust](#)-ból készített néhány hasznos kiadványt, amelyek egy sor potenciális köztes növényt tartalmaznak. A ["Creating a Forest Garden"](#) az erdőkert tervezési folyamatát írja le, és számos mérsékelt égövi fajt bemutat, amelyet figyelembe lehet venni fák alatt, valamint a folyamatos művelési követelményeket.

A ["Plant for a Future"](#) egy online adatbázis több mint 7000 ehető és gyógynövényből, amely lehetővé teszi a keresést számos kritérium felhasználásával, beleértve a tudományos és angol neveket, a kulcsszavakat, a családot, az élőhelyet és a felhasználhatóságot (gyógyhatású, étkezési vagy egyéb). Számos jellemzőre is rá lehet keresni egyszerre, pl. homokos talajon termeszthető, 1-5 m magasságú, árnyéktűrő növény.